

בתורה ששל תורה

פרפראות עה"ת משלחן ומבאר רבותינו נבג"מ יו"ט ע"י חבורת אברכים דקהילת הסידי סאטמאר בארה"ק

כ"ד

זמנים לשב"ק
גליון תשנ"א

פרשת פנחס

כ"א תמוז תשפ"ד

7:03	הדלה"נ
8:55	מוצש"ק
4:35	עלות השחר
5:47	נץ החמה
8:23	סווק"ש א'
9:16	סווק"ש ב'
10:25	סוורת
12:45	חצות

של ארץ ישראל כמ"ש (תהלים נ, ב) מציון מכלל יופי כי הוא נקודת הארץ כמ"ש (שם קכח, ה) יברכך ה' מציון כל ההשפעות הם מציון. וז"ש בני גד ובני ראובן נחנו נעבור וגו' ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן להביא עמם השפע גם לעבר הירדן חו"ל. וזה שאמה"כ (דברים טז, ז) ופנית בבוקר והלכת לאוהלך. בקר הם החסדים בחי' אברהם מדת החסד. והלכת לאהלך להביא עמו השפע טוב לביתו ואהלו:

א"נ יאמר בפי' המדרש הנ"ל ע"י שנתעצל משרו"ה ולא ידע איש את קבורתו, כי איתא בילקוט וזאת הברכה אעפ"י שפנחס כפר על עון פעור מ"מ מלאך מחבל חימה נקבר שמה בארץ ובכל שנה מתעורר לצאת להחריב עולם ורואה קברו של מרע"ה מול בית פעור וחוזר לאחוריו ע"ש ומשרו"ה נ"ל לא ידע איש קבורתו שלא יבוא או"ה לפנותו משמה להגביר המחבל הנ"ל, אמנם כל זה הואיל והמכפר ה' פנחס לא עצר כחו כ"כ להרוג גם המחבל הנ"ל לגמרי ודי לו שהשיב חמה, אמנם אי מרע"ה היה המשיב חמה בזה, דרב גוברי' ה' מעביר חמה מול העולם והי' נקבר בכל מקום ולא דוקא מול בית פעור והי' יודעים קבורתו וק"ל. [תקס"א]: (חתם סופר)

לכן אמרו לו הנני נותן לו את בריתי שלום, ויש להבין למה נתברך בברית שלום דייקא, וי"ל ע"פ המבואר בספה"ק נועם אלימלך בפרשתן שלפעמים אין האנשים יודעים על דבר אם מצוה לו לא והיציאה"ר מסמא עיני האדם אלא כשרואין אחד צדיק קודם עושה הדבר ההוא, ועושהו בריאה ואהבה, עד שכל הרואין מעידין על הדבר שהוא מצוה לעשות כמעשהו אע"פ שמתחילה לא ידעו אם יש מצוה בה, וכן היה הדבר כאן שנתעלמה ההלכה מהשבטים ולא ידעו את המצוה, אבל כשבא פנחס ועשה הדבר בכח קדשתו הגדולה אז הריגשו כולם שזה מצוה גדולה להרגו אע"פ שהוא נשיא וכו', עכתה"ק, והנה מתחילה נסתפקו ונחלקו ביניהם אם יש מצוה בהריגת זמרי, ולא היו מאחדים ביחד, משא"כ כשהכניס פנחס בלב כל ישראל קנאת ה', הסכימו כולם שמצוה גדולה להרוג אף שהוא נשיא ואז נתאחדו כולם מתוך אהבה גדולה בקנאת ה', ולכן זכה פנחס לברית שלום שבהריגתו של זמרי נתאחדו כל ישראל יחד בשלום.

צורר את המדינים. אמר הר"ר הענין מאלכסנדר זצ"ל שהפי' הוא דאע"פ שאין אתה יודע כלום אם הצורר נלחם כנגדו, אעפ"י צורר אותו ולחום כנגדו, משום שצוררים הם לכם בנכליהם פירוש במחשבה משום זה צריך אתה ללחום כנגדו תמיד:

ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה. הרה"ג הר"ר האבד"ק קאלביעל, כתב לי בשם הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע. עה"פ הנ"ל שהתפלל שהרועה יהי' תמיד אחד מהעם ונתעלה כשיהי' רועה והבן, כן אמר מרן הה"ק הרה"ה מאלכסנדר זי"ע בשמו"ק:

ניצוצות

קנאה בהברך גזבלת עם פקפוק באמונה בהשגחה פרטית.

מצוה עד שרואים את הצדיק מה הוא עושה ועי"ז יודעים הם מה הוא מצוה ויודעים את הדרך אשר ילכו בה, וכמו"כ ה' אצל הנשיאים במעשה של זמרי בן סלוא כי לא ידעו מה לעשות עמו, עד שבא פנחס ועשה מעשה וקנא את קנאת ה' בתוכ"ם דהיינו שהראה להם ועי"ז ידעו את הדרך אשר ילכו, ממילא א"ש סמיכות הזוה"ק להפסוק שפנחס הראה להם את הדרך וכן צריך כול אדם לדעת שישמע מוסר אבין ואל יטול תורת אמן ועי"ז ידעו את הדרך אשר ילכו בה ויעשה כטוב בעיני ה'.

וידבר ה' אל משה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו' הנני נותן לו את בריתי שלום, ובמדרש בדין הוא שיטול שכרו ואפ"ל עפמש"כ בספר בכור שור דהא דשכר מצוה בהאי עמלא ליכא הטעם דכי היכי דאין מענישין על ביטול מצות עשה בעוה"ז הכי נמי ליכא שכר על קימוה, אבל על לא תעשה דמלקין ועונשין עליה כמו כן שכרה בעוה"ז איכא ואא"ז זי"ע בעצי חיים כתב לפי דברין גם במצות עשה באופן שיש עונש בעוה"ז על ביטולה, שכרה נמי איכא בעוה"ז, ולפי זה י"ל גם כאן כיון שפנחס עשה מצוה שהיה בה כענין עבירה לשמה שאם היה הורגו שלא לשם מצוה היה בו לאו דלא תרצח שעונשו בעוה"ז, לכן כשעשאו לשמה נחשב לו למצוה בדין הוא שיטול שכרו גם כן בעוה"ז. (שפתי צדק)

ובני קרח לא מתו הודיע הכתוב ענין זה כאן, ולא במקום עיקר המעשה, גם לא כתבו במקום מספר הלויים, כי שם מקום הודעת המתים מהם, לפי מה שכתבנו כי כאן בא אלהים לקבוע העון בדתו ואבירם, ולהקל מעל קרח, לזה גמר אומר ובני קרח לא מתו, הכוונה שזה יגיד זכות אביהם שלא שטפם חובו, כדרך ששטף חובם של דתו ואבירם כל בתיהם להיותם עיקר המחלוקת: (אור החיים הק')

או יאמר ע"ד הפשוט דהנה כבר דקדקנו כתוב אחד אומר חסד אל כל היום וכתוב אחד אומר אל זועם בכל יום ונראה שלפי כשיש דין למטה אין דין למעלה והיינו כשהצדיק רואה איזה שפלות מהאדם והוא מוכיחו על פניו וכועם עליו על עשותו זאת זה הוא כמו דין * הוא פועל שמבטל מעליו הדין מלמעלה * ואל נקרא הצדיק כמ"ש ויקרא לו אל אלקי ישראל ודרשו שהקדוש ברוך הוא קרא ליעקב אל * והיינו בזמן שאל הוא הצדיק זועם בכל יום למטה אז חסד אל כל היום ונמצא צדקו יהיו ב' הפסוקים * וזהו אלקים בארמנותיה העולם הזה נקרא ארמון ע"ד שאמרו התקן עצמן בפרוזדור ואלקים הוא דין והיינו כשיש דין בארמנותיו למטה אז נודע למשגב פירוש אז נודע יתברך למשגב פירוש למחסה ולמסתור מכל נזק * וזהו בקנאו את קנאתי ולא כליתי מתוך שעשה בהם דין למטה לזה לא כליתי אותם כי נתעורר עליהם הרחמים הגדולים אמן כן יהי רצון:

נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ואתנו אחוזת נחלתנו מעבר לירדן. הנ"ל לרמוז בזה עפ"י הידוע מספרים שכל העולם ניוזן מתמצית

ויכפר על בני ישראל (במדבר כה יג) עיין במדרש וכי קרבן הוא מקריב, דהקרבן נקרא כפרה, עיין שם. ונ"ל דרומז למ"ש בעשרה מאמרות (מאמר אם כל חי חלק ג' ס"ג) דאף עתה בזמן הגלות, אליהו שהוא פנחס מקריב תמידין בכל יום על ידי שהוא חי לעולם והבן, ולו ולזרעו וא"ו המחלקת, והבן: (ישמח משה) או יאמר כי התרגום יונתן בן עוזיאל תרגם ויחי לעלמא למבשרא גאולתא. וזהו שנאמר (כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום, לבשר שלום, כדכתיב (ישעיה נב, ז) מה נאו וגו' רגלי מבשר משמיע שלום וגו'. והוא מדה כנגד מדה, כמו שהוא קנא קנאת ה' בתוכם לקדש שמו ברבים, כמו כן לעתיד פינחס הוא אליהו מבשר שלום משמיע ישועה, ואז יתגדל ויתקדש שמו הגדול בעולם. וזה (במ"ר כא, א) בדין הוא שיטול שכרו דייקא: (ייטב לב)

תחת אשר קנא לאלהיו, שלא היה כוונתו של פנחס לשם דבר אחר רק לקנא לשם ה' אלהים אף שהיא עבירה, והיה עושה הדבר הזה במסירת הנפש כמו שאמרו ז"ל בסנהדרין (פ"ב ע"ב) ובמדרש (במדב"ר פ"כ כ"ה) שהרבה נסים נעשו לו, וכל זה רק בשביל שלא היה מכיין בהעשיה לשום הנאת עצמו, ואדרבה היה מוכן לקבל עונש של העבירה ולא עשה כי אם בשביל אשר קנא לאלהיו, והקב"ה עזרו לזה שיתקדש על ידו שם שמים, וא"כ ממילא בדין הוא שיטול שכרו משלם מאת הקב"ה, על כן והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, שצדקתו תעמוד לעד לדור דורים לו ולזרעו אחריו, וכמו שהביא בספר ייטב לב לאאמור"ר זצוק"ל בפרשת ראה פירוש הפסוק (ואתחנן ה כו) מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי למען ייטב להם ולבניהם לעולם, עיי"ש באריכות: (קדושת יום טוב)

וידבר משה אל ה' לאמר יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה וגו'. במדרש נכיון ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו, אמר הגיע השעה שאתבע צרכי שיירשו בני את גדולתי, אמר לו הקב"ה לא כן עלתה במחשבה לפני וכו'. ויש להבין למה דוקא כאן שאל זאת על ידי שראה בנות צלפחד ירשות, הלא גם בשאר בני אדם ראוי שהבנים ירשו את אביהם. אלא דהנה אם היה משה ברינו ע"ה נכנס לארץ, היה אדם עולם התיקון ובלע המות לנצח, אם כן אין שייך לבקש גדולה לבניו, כיון שהוא בעצמו נשאר בחיים לעולם. אבל כיון שאמר לו הקב"ה שבנות צלפחד יורשות, הבין משה מזה שעדיין אין עוד עולם התיקון, והוא לא יכנס לארץ רק ישאר במדבר, לכן אמר על כל פנים ירשו בניי את גדולתי. ואמר לו הקב"ה לא כך עלתה במחשבה לפני וכו'.

וידבר ה' אל משה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו' סמין ליה הה"ד שמע בני מוסר אבין ואל תטוש תורת אמן וצ"ב ענן הסמיכות והנ"ל בזה לפרש דהנה ידוע שיש ב' סוגי בני אדם יש הצדיק שיודע את הדרך שיעבוד בו את השי"ת ובה עובד את ה' כל ימיו מצד שני יש הפשוטי עם שהם אינם יודעים במה ואיך לעבוד את ה' ונבוכים הם שאינם יודעים את מהו מצוה ומה הוא אינו

מספרי דבי רב ספה"ק דברי יואל

על מה קיבל שכר פנחס על שעשה שלום בין השבטים או על הקנאות

וידבר ה' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו'. הקשו המפרשים דמלת לאמר מיותרת דלמי יאמר, אם לפנחס, הלא אמר אח"כ לכן אמור למי נותן לו וגו'.

ב) השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם וגו' לכן אמור וגו' תחת אשר קנא לאלקיו וגו', צ"ב כפל הלשון, שכבר אמר בקנאו את קנאתי בתוכם וגו' לכן אמור וגו', ולמה חזר עוה"פ תחת אשר קנא לאלקיו.

ג) בגמרא (סנהדרין פ"ב מ"א) התחילו השבטים מגנין אותו וכו' א"ל הקב"ה למשה הקדם לו שלום, שנאמר לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. צ"ב מנין הקדמה זו מהו.

ד) בירושלמי, בקשו לנדותו אלולי קפצה רוה"ק ואמרו והיתה לו וגו'. צ"ב מנין קפיצה זו ומה צורך בו, וכבר ביארנו בזה ועוד לאלקי מלין.

ונל"פ הדנה פנחס עשה קנאות גדול, שהרג נשיא שבט מישראל, ובשביל זה שילם לו הקב"ה שכרו בעולם, הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו. אמנם אחז"ל בגמרא (זבחים ק"א ט"ב) לא נתנה פנחס עד ששם שלום בין השבטים וכו', ולפי"ה היה מקום לחשוב, דשכרו קבל בשביל שעשה שלום בין השבטים, ולא בשביל הקנאות, ובאמת היה מעשה זה גדול יותר, ממה שעשה שלום בין השבטים, ועל הקנאות קבל שכרו. ומובן כפל הכתוב לומר עוה"פ תחת אשר קנא לאלקיו, ששכר הגדול הזה והיתה לו ולזרעו אמריו וגו', קבל תחת אשר קנא לאלקיו דייקא.

ובזה יובן דברי הגמרא הנ"ל, אמר לו הקב"ה הקדם לו שלום וכו', ר"ל תבשרהו מיד, אף שלא תתקיים עד ששם שלום בין השבטים, שאם תמתין עד שיעשה שלום בין השבטים, יחשבו ששכר הזה היה בשבילה, ולכן הקדם לו עכשיו מיד, שידמו שזהו בשכר הקנאות שעשה. ויובן נמי בזה דברי הירושלמי שקפצה רוח הקודש ואמרה והיתה לו וגו' שהגיעה לו עכשיו בקפיצה, ולא המתניה עד שיעשה שלום בין השבטים, מטעם הנ"ל להודיע שקבל שכרו בשביל הקנאות. ולזה נכתב בתורה לאמר, שיאמר לישראל לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום וגו' תחת אשר קנא לאלקיו דייקא, וזה צריכין להודיע לבני ישראל, שקבל שכרו בשביל הקנאות. (דברי יואל קנז - קנח)

מצב דורינו במשנתו של רבינו הק'

בספרי דבי רב "דברי יואל"

שפלות הדור

נחזור לענין הפרשה, שהתפלל משה רבינו אל הקב"ה, יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, היינו שהקב"ה ימנה מנהיגי ישראל, ולא שיתמנו שוטרים מלמטה, אנשים שאינם הגונים להיות מנהיגי ישראל. ואמרו אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם, יובן עפ"מ"ש ק"ז הייטב לב זלה"ה (פ' מסעי) במשם הרה"ק מראפשיי זי"ע, על מה דאיתא בדברי הראה הקב"ה למשה דור דור ודורשיו, דור דור ושופטיו, ולא אשר דורשיו ודורו, כי אלו הראה לו הקב"ה, הדורשים והצדיקים והשופטים שבדור הזה, היה לפלא בעיניו, לכן הראה לו תחלה הדור, ולפי מעשי הדור, יכוננו דורשיו ושופטיו וצדיקיו יחדיו, זה לפי ערך זה, עכדה"ק, וק"ז זלה"ה אמר את לפי בחי' דורו, אבל בדורינו עכשיו אין שום קושיא למה מקדים את הדור, כי בעוה"ר הדור הם המנהיגים, שמנהיגי הדור מתנהגים לפי רצון הדור, ושפיר הראה לו מקודם את הדור, ואח"כ את הדורשים והמנהיגים. וזה איש משרע"ה מהקב"ה שיעקוד עליהם כל אשר יצא לפניהם דייקא, ואשר יבא לפניהם, ולא יהיה המנהיג מתנהג לפי רצון הדור, רק הוא ינהיג את הדור.

ונקדים עוד דברי ק"ז הייטב לב זלה"ה (בפרשה זו) לפרש הפסוק ולא תהיה עדת ה' בצאן אשר אין להם רועה, וזל"ק, דהכתוב בא להורות, דכל מי שנתמנה לפרנס רועה על הציבור, ידוע ידע כי משמים אוקמי' ליה, ולא למענו להתפרנס ולהיות ניזון מזה, כי אם תכלית הכוונה בזה למען עם ה' וצאנו, להורות הדבר ילכו בה וכו', ולא כמו רועה צאן, שאין תכלית הכוונה של הרועה בשביל אהבת הצאן, כי אם ליתול שכרו בשביל זה, וא"כ הוא רועה א"ע ולא את הצאן, וז"ש כאן יפקוד ה' וגו' איש על העדה דייקא, כלומר בשביל העדה, והמופת לזה אם לבו לשמים, ולא בשביל עצמו ופרנסתו, אמר אשר יצא לפניהם במלחמה, ואשר יבוא לפניהם במלחמה כפירש"י, כלומר אם יצא ויבוא להלחם לפניהם ועמם, להעמיד הדת על תלה ומעמדה, ולא יחוש פן יהרסו הבנין אשר שמו אותו לראש עליהם ויקופח פרנסתו, ועז"א ולא תהיה עדת ה' בצאן אשר אין להם רועה, כלומר שהרועה צאן אין כוונתו להיות להם בשבילם רועה, כי אם לרעות את עצמו כאמור, ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו, פירש"י כאשר שאלת, שיוכל להלך "כנגד" רוחו של כל אחד ואחד, כנגד דייקא, ולא להחניפם בשביל פרנסתו והבו, עכלה"ק.

וכן מצינו אצל פנחס, שקינא קנאת ה' צבאות, אף שהיה נרדף עי"ז מכל בני דורו, ואף החכמים רצו לנדותו כמבואר בירושלמי הובא לעיל, וגם מלאכי השרת רצו לדחופו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין דף פ"ב), עד שהקב"ה בעצמו אמר להם, הניחו לו קנאי בן קנאי הוא, משיב חמה בן משיב חמה הוא, אבל מפני שראה במעשה זו כבוד שמים והצלת ישראל, עד שאמר הקב"ה ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לא חשש פנחס להתנגדות שהיה לו מן הדור, ואף ממלאכי השרת, ועשה למען כבודו ית"ש, והקב"ה עצמו העיד עליו תחת אשר קינא לאלקיו, שלא כיוון במעשה ההוא רק לשם שמים.

ועד"ז היתה תפלת משרע"ה, יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר, פירש"י מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כאו"א לפי דעתו, היינו אף אם יהיה לו התנגדות לפי דעתו, הוא יסבול את כולם, ולא יכנע בפניהם לילך אחר דעתו, וכל הרוחות שבעולם לא יזוזו אותו מדרך האמת דרך התוה"ק, ועי"ז השיב לו הקב"ה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו, אמר רוח בלשון יחיד, ר"ל שלא יתפעל פעם מרוח זה ופעם מרוח זה, ולא יהיה בו רק רוח אחד, והוא רוח דעת ויראת ה', וכל הרוחות שבעולם לא יזוזו אותו ממקומו, וע"כ אמר בלשון יחיד איש אשר רוח בו, כי רוח אמת אינו רק אחד, וכמ"ש המהר"ל המפראג דמהאי טעמא חותמו של הקב"ה אמת, כי אמת אינו רק אחד, משא"כ שקר יש הרבה, פעם בלבוש זה ופעם בלבוש אחר, אבל אמת אי אפשר להיות רק באופן אחד, וכמו שהקב"ה אחוה יחיד ומיוחד, כך האמת הוא רק אחד, ומהאי טעמא חותמו של הקב"ה אמת, עכ"ד. וכעין זה איתא במכילתא (פ' יתרו) עה"פ לא יהיה זה אלהים אחרים, שהם מחדשים להם אלהות בכל יום, הא כיצד היה לו של זהב ונצרך לו, עושהו של כסף, נצרך לו עושהו של נחושת, וכן ברזל ושל בדיל ושל עופרת, שנאמר חדשים מקורב באו, עכ"ד המכילתא.

ולכן אמר הקב"ה שהמנהיג אשר יפקוד על ישראל, יהיה איש אשר רוח אחד בו, היינו רוח אמת רוח דעת ויראת ה', שהוא רק רוח אחד, והוא יוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ר"ל שלא יתפעל מכל הרוחות שבעולם, וכל רצונו ומאיוויו יהי' רק להרבות כבוד שמים, וכמו שעשה פנחס שקנא קנאת ד' צבאות, אע"פ שהיה נרדף עי"ז מכל הדור כנ"ל, ולזה אמר הפסוק עוה"פ תחת אשר קנא לאלקיו דייקא, דמפני שעשה הדבר לעיני כל ישראל, אפשר לחשוב כי היה לו איהו פניו ולא היה לבבו טהור בלתי לה' לבדו, לזה אמר הפסוק עוה"פ תחת אשר קנא לאלקיו, שלא היה לו כוונה אחרת רק בלתי לה' לבדו, דבאמת לא הגיע לו כבוד עי"י מעשה ההוא, אדרבה נעשה נרדף מכל בני דורו, גם החכמים בקשו לנדותו ומלאכי השרת בקשו לדחופו, אבל הוא לא נתפעל מכל זה, ולא היה לנגד עיניו רק כבוד שמו ית'.

והנה מבואר במדרשי חז"ל, שמשרע"ה בתפלתו שהתפלל להקב"ה יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר, לא התפלל על אותו הדור בלבד, רק גם על דורות העתידים להיות עד סוף כל הדורות, דאיתא במדרש ילקוט א"ל הקב"ה למשה, הריני מראה אותך כל השופטים וכל הנביאים, שאני מעמיד על בני מעכשיו עד שיחיו המתים שנים וכו', א"ל הקב"ה כל אלו שהראתי לך, דעה אחת ורוח אחת יש בהן, אבל מה שבקשת לראות מראש בסוף, רוח אחרת יש בו, והיא שוקלת כל הרוחות זה משיח, שנאמר (ישעי' י"א) ויצא חוטר מגידע ישי וגו', ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה וגו', עוד שם במדרש וליא תהיה עדת ה' בצאן אשר אין להם רועה, עליו מפורש בקבלה (שה"ש א') הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה וגו', שלמה אהיה כעטיה, כמנין שנאמר (ירמי' מ"ג) ועטה את ארמ"צ כאשר יעשה הרועה את בגדו וכו', בא וראה מה הקב"ה משיבו, אם לא תדעי לך היפה בנשים מעולה שבנביאים, צאי לך בעקבי הצאן, בעקב שאני עושה עמך, ורעי את גדיותיך, מנין אתה אומר שהראה הקב"ה למשה, כל הפרנסים שעתידין לשמשה את ישראל, מיום שיצאו מן המדבר עד שיחיו המתים, שנאמר צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך, עכ"ד המדרש.

מבואר מכל זה, שמשה רבינו התפלל עד סוף כל הדורות, שיפקוד ה' על ישראל מנהיגים טובים. ולכאורה לא מצינו על בקשה זו הבטחה מהקב"ה, ועל אותו הדור השיבו הקב"ה קח לך את יהושע וגו', אבל מה יהיה עם דורות הבאים, שהתפלל משרע"ה גם עליהם. ונראה שהקב"ה סתם הדברים, אין יהי' פני הדור בעיקבא דמשיחא, וגילה לו הקב"ה רק על מלך המשיח שיהי' איש אשר רוח בו, רוח ה' רוח חכמה ובינה, אבל מה שיהיה בדור האחרון לפני ביאת המשיח, הוא סתום וחתום, והאחרון שאין לנו מנהיגים כלל, ואין צורך לבאר זאת, דבדורות הראשונים היו נביאים בישראל, ואח"כ התנאים והאמוראים, וגם בדורות האחרונים היו האר"י הק' והבעש"ט הק' ותלמידיה הק', ובעוה"ר בדור הזה חשכו הראות בארבות, ואין לנו מנהל ולא מחזיק בדינו, אין מי יגדור גדר ומי יעמוד בפרץ, ונשארנו ערום ויחף, והטעם שאין הקב"ה מעמיד מנהיגים בדורות האחרונים אלו, מפני שממתינים על ביאת המשיח, ובכל יום מחזיין לביאתו, שהוא יהיה מנהיג את ישראל, איש אשר רוח בו.

וזה שאמר לו הקב"ה למשה אם לא תדעי לך היפה בנשים, שאין לך ידיעה באלו הדורות, לגדול השפלות שיהי' בהם, ואפשר שמשה רבינו עצמו ידע והשיג גם מצב הדורות הללו, שהרי הקב"ה הראה לו הדורות עד שיחיו המתים, אבל אין זה נקרא ידיעה, כי לא ניתן להתגלות, ונשאר אצלו טמיר ונעלם סתום ומכוסה, ואמר לו הקב"ה אם לא תדעי לך היפה בנשים, שאין לך ידיעה בגודל שפלות הדורות של עיקבא דמשיחא, צאי לך בעקבי הצאן, בעקב שאני עושה עמך, ירמוז על סוף הקץ שיהיה בביאת המשיח, היינו תסתכל על אותו הזמן של ביאת המשיח, ואז יתגלה הטעם של גדול השפלות שהוא עכשיו למעלה מהשגה אנושית, ורמוז לו הקב"ה באמרו איש אשר רוח בו, על רוחו של מלך המשיח, שרוח אחת יש בו כמבואר בדברי המדרש הנ"ל.

או אפשר שירמוז על משה רבינו עצמו, עפ"ימ"ש הרמב"ם ז"ל באגרת תימן שיהיה למלך המשיח מדרגת מורח ודאין, שידוי ע"פ הריח, שלא היה מעלה זו גם למשרע"ה. ובזה בדקו חכמים את בן כוזיבא, ומצאו שאינו מורח ודאין והרגוהו. ומבואר בוה"ק (פ' פנחס דף רמ"ו ע"א) שהמלך המשיח יהיה משרע"ה בעצמו, א"כ יהיה למשה רבינו מדרגה זו שיהיה מורח ודאין לעתיד לבא. ובזה מתורץ מה שדרשו במדרש תנחומא (פ' תולדות) עה"פ הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ירום מאברהם וכו' ונשא משה, הרי שמלך המשיח יהיה גדול יותר ממשה, ולכאורה הוא נגד הפסוק ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, אך להנ"ל ניחא כיון שמלך המשיח יהיה משה בעצמו, אפשר שיהיה גדול ממשה ממה שהיה תחלה, (עיין ויואל

משה מאמר א' סל' ל"ז בענין זה, ולפי"ז אפשר שרמז לו הקב"ה באומרו איש אשר רוח בו, על משה רבינו עצמו, שהוא יהיה מלך המשיח, ויהיה לו מדריגת מורח ואיך, וז"פ איש אשר רוח בו, היינו שידין ע"י הרוח וזה יהיה מרע"ה בעצמו לע"ל.

והנה איתא בגמרא (תענית כ"ז ע"ב) אמר אברהם רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך, אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה, א"ל לאו, א"ל הודיענו במה אורישה, א"ל קחה לי עגלה משולשת וגו', אמר לפניו רבש"ע תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם, א"ל

ימי בין המצרים

ענין אבילות בבין המצרים על חורבן ביהמ"ק

והענין בזה כי בכל שנה בהגיע ימים הללו ימי אבילי ציון מתעורר הדין למעלה, ובאשר לא זכינו בעוה"ר גברו השונאים מדה"ד למעלה ונמסרנו אשתקד בידיהם, וכן עתה בעת הזאת אנו נתונים בדין והשטן עומד לריב, ואם ח"ו לא ננצח הו"ל כאילו ביהמ"ק חרוב לפנינו. (דרשות חת"ס ח"ב דף של"ד. ד"ה ועתה)

מעלת ימי בין המצרים

ולתבין ענין זה ע"פ מ"ק ממלך בשר ודם שהיה לו כל טוב וטוב וגם היה לו מנגנים בתוף ומחול, ובוודאי כשהמלך טוב לב ושרוי בשמחה אי"צ להמשוררים כי המלך בלא"ה בשמחה משא"כ כשהמלך הוא עצב ויגון אז צריך המשוררים שישמחו את המלך, ונמשל הוא דיבמי המצרים אי"צ שצריך להיות עצב על חורבן ביהמ"ק עכ"ז כי לחזק א"ע ולטות לבבו ולעבוד ד' בתורה ופלה בשמחה בפרט באמירת שירותו ושבחות וכבר הקדים לנו אדומ"ר ז"ל כל רודפיה השיגה דבשעת שהמלך אינו בפלטרוין שלו אז יוכל כ"א לבא אל המלך, לכן יש לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, כי אז קל יותר להתקרב עצמו אל הבורא בימים אלו משאר ימים, וצריך אדם לשקוד על ד"ת בימים אלו (עבודת ישראל מסי' ד"ה והנה פרשה זאת, ובאבות פ"ב משנה י"ד).

וצריך לזוהר יותר בבין המצרים להתגבר כארי לתורה ולתפילה, כי כשהאדם מתעורר עצמו בעת הזאת בתורה ובתפילה הוא פועל התקרבות הגאולה יותר מכל השנה, דכת' בגמ' דהקב"ה מתחרט על מה שברא היצ"ה ומי מביא הקב"ה ליד כי שיתחרט, ע"י שעובדים את ד' אף בימים הנמוכים כאלה שהדבין ועצמנו ונעושים מסך המבדיל בין ישראל להקב"ה ואעפ"כ הם מתגברין על היצ"ה ע"י מתחרט הקב"ה על שהחריב ביתו וחפץ לקבץ נפוצות עמו ולבנות את ביתו (מאור ושמש דף תע"ט מן ד"ה והנה שמעית)

ענין אבילות על חורבן ביהמ"ק, משיג עתה קצת שמחת ירושלים

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, דהכלל דמה שאדם חושב נמשך על עצמות האדם ונמצא כאשר האדם חושב בקדושה ומתאבל על ירושלים אז מחשבתו ועצמותו בקדושה, וזוכה הוא לשון הזדככות אז האדם מזכך ורואה עתה בשמחה קצת דהיינו שמשגי קצת משמחת ירושלים אין יהיה לעתיד לבא (קדושת לוי דף שע"ב ד"ה כל).

ענין הבכיה על חורבן ביהמ"ק

והנה כת' בגמ' לע"ל יבא בהמ"ק מלמעלה משוכלל ובנוי. והנה מי בנה אותו ובמה ובמה אותו. כת' בישע"ל (ס"ב-ו) אל תתנו דמי לו [הוא לשון שתיקה] עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ, והיינו הבכיה והצער של אבילי ציון המתאבלים על חורבנו, היינו בנינו, ובכל שנה בעת הזאת כשמתקבצים לבכות על חורבן ביהמ"ק בזה יכונן הביהמ"ק, וכשיגמר זה הבנין ירד למטה בנוי ומשוכלל. (דרשות חת"ס ח"ב דף של"ט ע"ג, ד"ה כת' בינה)

קוראין פרשת פנחס מטות מסעי בימי המצרים

ונ"ל משום דמהדרין כל מה דאפשר לקרות הפרשיות שמבואר בהם חלוקת הארץ בימי בין המצרים, להורות הבטחה לשייראל, דלאלה (דהיינו לנו) תחלק הארץ גם כן, וכן פרשת פנחס נאמרים כל המועדים, הנה יתנחמו ישראל שעתידין הימים האלה הימי בין המצרים להתהפך לששון ולשמחה. (בני"ב ב').

ג' הפטרות דפורענותא

מתחילין דברי, שמעי, חזון, והם נגד דיבור שמיעה ראה, ודיבור הוא פשוט, ושמיעה היינו לתקן מה שלא שמעו אז לדברי ירמי, ושיהיה נשמע היום, והפטורת חזון היינו שיכנס למעמקי הלב ואח"כ ז' נחמתא כנגד ז' מדות התחתונות והם כולם הכנה לר"ה. (פרי צדיק ח"ד דף רמ"ד אות ז')

שבחות בין המצרים

והנה מה שאומרים דשבחות בין המצרים הם גבוהות עד למאוד, הטעם דבכל ימות השנה אין ימי החול נמוכים כ"כ ולכן השבת לא גבה כ"כ משא"כ בימי המצרים דימי החול הם נמוכים עד למאוד והשבת הוא לעולם גבוה וא"כ השבת גבוה עד למאוד, ממילא בשבת צריך להיות שמח במה שיש להקב"ה שמחה ביום השבת כי אין צער לפני הקב"ה ביום השבת כי בזה אנו גורמים שמחה למעלה (מאור ושמש דף תקל"ח ד"ה מה שאומרים, תפארת שלמה דף שכ"ח ד"ה אז).

הילולא דצדקיא

הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א

נעקד"ה ביום כ"ב תמוז תקנ"ב

מאמרותיו: בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה, היינו שיהיה שמח בחלקו זהו ועשה טוב, ועשה שיהיה לך טוב, ורעה אמונה שכל

כבר התקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהם לפני, מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם. ויובן על פי מה שפי"ק"ז השימח משה זלה"ה עה"פ ויכפר על בני, ונ"ל דרומז למ"ש בעשרה מאמרות, דאף עתה בזמן הגלות, אליהו שהוא פנחס מקריב תמידין בכל יום, ע"י שהוא חי לעולם עכ"ז. ואפשר דהקב"ה מצרף אמירתו שאנו עוסקים ב'ס' קרבנות, עם מה שאלו מקריב תמידין כסדרן בפועל, ונחשב לנו כאילו הקרבנו בפועל ממש. ובוה יובן דברי המדרש, שאמר לו הקב"ה למשה עד שאתה מצוני עליהם יפקוד

ה', שכונת משרע"ה היה להתפלל בזה על דורות הבאים, שלא יהיו מנהיגים בישראל, ובאיזו כח יתקיימו בגלות, השיב לו הקב"ה תחלה הסדיר להם קרבנות, היינו בזכות הקרבנות, שהקב"ה יצרף עבודתם של ישראל בזמן הגלות, עם מה שאליהו עומד ומקריב תמידין בפועל, ועי"ז נחשב לישראל כאילו הקרבנות הם נצחיות, ובוה הכח יש להם עמידה לישראל בזמן הגלות כמבואר בגמרא הנ"ל. (דברי יואל קנט - קסב)

מעשיך יהיה באמונה, "ורעה" היינו שירעה עצמו באמונה, והתענג על ה' על ידי אהבה ויראה, אז יקוים בך ויתן לך משאלות לבך.

תלמיד מובהק של המגיד ממעזריטש זי"ע ור"א הגדול מקארלין וכן המשין דרכו זי"ע.

המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע אמר עליו שיש לו נשמת משיח בן יוסף, וכן היה ידוע כי כל מי שנגע בכף ידו לא נפטר בלי תשובה, ומסופר ע"י תלמידו המובהק הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זי"ע שהיה מכיר שיחות חיות ועופות, שיחות דקלים ושיחות מלאכי השרת והיה דוגמת התנא האלוקי רבי יוחנן בן זכאי, וכן סיפר רבי אהרן השני זי"ע כי בעת שהיה ילד הלך עם אביו בלילה ואמר לו אביו ברצוני לשמוע מה אנשים מדברים בביתם והעביר מטפחתו על פניו ושמע כל מה שמדברים, ושאל לו בנו אם זה כדאי לעבודת ה"ת ענה לו שאין זה כדאי אמר א"כ אין ברצוני בזה.

קודם שנתגלה הי' עני מרוד והיה לו שלשה בנים, וגר אצל מוכר חלב עשיר, ולא ידע החוכר חלב שהוא בדוחק גדול כ"כ, פ"א הריחו הילדים ריח של תבשיל מבושם מבית החוכר, וכיון שלא אכלו כמה ימים נפלו ונתעלפו מחמת רעב, ונאספו אנשים רבים עד שהקיצו אותם, וגם החוכר נכנס ושאל אותם מדוע נתעלפו, וספרו לו מהדחקות הנוראה שהם נמצאים ואביהם יושב כל היום בביהמ"ד ולומד ואינו מפרנסם, וירץ לביהמ"ד להכותו, אבל כשנכנס ראה צורתו כי צורת אלקים הוא ונבהל מאוד מהמחזה הנוראה, והתחרט על מחשבתו והלך לביתו ומאז לקח על עצמו לפרנס את הרה"ק ר"ש ובי"ב, לאחר כמה שנים נפטר החוכר, והגידו להרה"ק ר"ש שנפטר הלך אל הלוי, ואשר הסתיימו סתימת הגולל לקח חתיכה קטנה של ענף האילן ונעץ בתוך הקבר, והלך לביתו והיה אז בעש"ק והכין את עצמו לקראת שבת המלכה, וכאשר ישב לשלחן לביליל שב"ק נתלהב פניו מאוד וככה ישב בדביקות נוראה כמה שעות ואחרי כמה שעות הקיץ וסידר את שלחנו בטוהר כבכל שב"ק, ואחד מן החסידים שהיה אז בביתם לקח עוז ושאל לו על מעשהו, ענה ואמר כי עשיתי דבר נורא, כי כאשר נעצתי את החתיכה מהענף העץ בתוך הקבר של החוכר הנ"ל לא היה יכול המלאך דומה ליגע בו לרעה, ונעשה רעש גדול בשמים כי החוכר היה בעל עבירה, ושאלו מי עשה זאת ויענו המלאכים כי ר' שלמה בן יוטא עשה זאת מכיון שפירנס את ב"ב, ונגמר הדין שיקראו אותי לדין וטענתי בב"ד של מעלה יען כי הציל נפש אשתי ובני מרעב וכל המקיים נפש אחת מישראל וכו' ויצאתי זכאי.

הרה"ק רבי לוי"צ מבארדיטשוב זי"ע אמר פעם א' למשמשו שילך ויקרא את ר' שלמה בן יוטא, והלך לחפש אותו ולא ידעו לענות לו, עד שפגש באיש אחד שאמר לו שהוא יודע מאיש בשם זה שגר בבית קטן והוא מלמד, והלך אליו ואמר לו שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע קורא אותו שיבוא אליו וענה לו שיבא לאחר כמה שעות, והתפלא המשמש מדוע לא הלך תיכף, ובעבור כמה שעות הלך להביאו, וכשנכנס קם אליו מלא קומתו ואמר לו ברוך הבא ר' שלמה, והכין לו כסא, וישבו כן שעות אחדות ופניהם היו להבות אש ולא דברו אף דבור קל, ואחר כמה שעות קמו שניהם מכסאותיהם והתחילו לשחוק ושחקו הרבה, והלך לביתו, אח"כ שאל המשמש את הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע לפרש הדברים, כי היה נראה הסיפור מלא פלאים, וענה לו ואמר שהיות והיה קטרוג גדול בשמים על כלל ישראל ובפרט לסביבותינו עד שנתאספו כל השרים כדי להוציא צו גירוש על היהודים, וכאשר שפצתי בתיחלה לבטל הגזירה אמרו לי מן השמים שרק ר' שלמה בן יוטא יוכל לבטל הגזירה מכיון שאליהו הנביא רגיל אצלו, וכאשר בא לכאן חיל ורעדה אחזו אותנו כשראינו כל הפריצים כולם פה אחד הסכימו להגזירה הנוראה, והנה אצל מנהג השרים היה שאם אחד לא היה מסכים להגזירה לא היה יכול הגזירה שיצא לפועל, ופתאום בא אליהו הנביא זכור לטוב בדמות פריץ זקן, וישב ג"כ על ידי שלחנם וכאשר נתנו לפנינו לחתום על הגזירה, אמר שאין ברצוני לחתום על הגזירה, ונעשה תיכף ומיד מחלוקת ופירוד לבבות ביניהם וקרעו הגזירה לקרעים, וכאשר ראינו זאת התחלנו לשחוק מהשרים השוטים, כי יבא איש נכרי שאינם מכירים אותו וביטל כל עצתם האם יש שחוק יותר גדול מזה.

הרה"ק המקובל רבי משה קורודברו זיע"א

בן הגה"ק רבי יעקב זיע"א המכונה בפי כל הרמ"ק

נלב"ע ביום כ"ג תמוז ש"ל בעמסה"ק תומר דבורה

רבי משה נולד לאביו הגה"ק רבי יעקב בשנת רפ"ב, בעיר קרודובה אשר בספרד, ועלה לארה"ק והתיישב בעיר הקודש צפת"ו ולמד תורת הנגלה מפי רבו הגדול מרן הבית יוסף זיע"א ותורת הנסתר מפי רבו וגיסו הגדול רבי שלמה אלקבץ, הוסמך להוראה ע"י רבי יעקב בירב זיע"א, נשא את אשתו אחותו של רבי שלמה אלקבץ זיע"א.

לאחר מספר שנים עלה ונתעלה ונעשה ריש מתיבתא בעיר הקודש צפת, בין תלמידיו נמנים הגה"ק רבי חיים ויטאל זיע"א אשר לאחמ"כ נעשה גדול התלמידים של מרן האר"י הק', עוד מתלמידיו, רבי אברהם גאלאנטי זיע"א, הרמ"ע מפאנו זיע"א, רבי אליהו די ויראוש זיע"א בעמסה"ק ראשית חכמה, רבי יעקב קאפיל זיע"א, ועוד תלמידים אשר האירו פני תבל.

ידוע מפי מרן איש האלוקים מרן הישמח משה זיע"א שאמר שמי שלמד ספר הק' תומר דבורה מידי חודש בחודשו ינצל מהמחלה הנוראה רח"ל.

עפ"י המבואר שמרן האר"י הק' לא ראה את הרמ"ק רק ממש לפני פטירתו, כי בעת בואו של מרן האר"י הק' זיע"א לצפת היה כבר הרמ"ק זיע"א חולה מסוכן ובכל זאת החשיב עצמו כתלמידו.

הרמ"ק נסתלק בכ"ג תמוז שנת ש"ל בהיותו בן מ"ח שנים בלבד. בעת הסתלקותו לווה אותו רבותיו הק'.

מרן הבית יוסף התבטא לפני מטתו ואמר "כאן נגנו ארון התורה".

האר"י הק' החשיב עצמו כתלמידו ואמר שרואה את שני עמודי אש ההולכים לפני מטתו אשר כידוע שעמוד האש ההולך לפני מטתו הוא אך ורק לצדיק הדור, וכמובן שלא כל אחד זוכה לראותה. ומקובל שתלמידיו של הרמ"ק שאלו אותו לפני פטירתו מי ימלא את מקומו ואמר שמי שיראה שני עמודי אש ההולכים לפני מטתו הוא ימלא מקומו, והאר"י הק' אמר זאת שראה את שני עמודי אש, והתדבק בו תלמידיו של הרמ"ק להאר"י הק'.

דרכי הלימוד של הרמ"ק והאר"י הק' היו שונים וכפי שהעיד הרמח"ל, הרמח"ל הציע ליישב את הניגוד בין השיטות בקביעה שקבלת הרמ"ק מהווה לימוד "עולם התורה" וקבלת האר"י ב"עולם התיקון", על אף שאין לנו עסק בנסתרים ואין אנו יודעים מה פירושים של הדברים אבל תורה וללמוד אנו צריכים.

עוד אמר עליו מרן האר"י הק' לפני מטתו שמה אמת ותורתו אמת בעולם הבלימה.

עוד מתוך הסיפור של מרן האר"י הק' ודרש את הפסוק: "כי יהיה באיש חטא משפט מוות... ותלית אותו על עץ", והסביר: אין מיתה בלא חטא, אם כן כאשר רואים שמסתלק צדיק ללא חטאים וחסרה סיבה למיתתו "חטא משפט מוות", במובן של "חסרון" יש לתלות את סיבת מיתתו בחטא עץ הדעת של אדם הראשון שבגללו באה מיתה לעולם, וזהו: "ותלית אותו על העץ".

ביעב"ץ מביא שמה שאנו אומרים בערש"ק מזמורי תהילים לכו נרננה וכו' מקורו קדוש ממרן הרמ"ק זיע"א.

ספריו הק' הידוע לכל הינו ספה"ק תומר דבורה המסוגל לרפואה ולכל מיני ישועות, אילימה רבתי, שיעור קומה, אור יקר, פרס יימונים, אור נערב, תפילה למשה, זבחי שלמים, ספר הגירושין.

ידוע שהרמ"ק היה לו עבודה גדולה וקדושה בענין גירושין, לא מדובר ח"ו בגיטין אלא גירושין הינו בלשונו הק' התבודדות, כשרצה להתבודד והיה יוצא לשדה כדי לעבוד את עבודת הק' היה קורא לתלמידיו ואמר שהולכים לעשות גירושין ומי יבוא בסוד ד', והספר גירושין הינו חידושים שנתחדש לו בעת הגירושין ולכן היה קורא לזה ספר הגירושין.

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל

סיפורי צדיקים

פעם נזדמן רבינו אור החיים הקדוש לנסוע באוניה לאיזה צורך. האוניה הגיע ללב הים, ולפתע התחוללה סערה נוראה בים, והאוניה עלתה לשמים וירדה תהומות, עד שנתקלה באחת הסלעים ונשברה לרסיסים. כל אחד מהנוסעים תפס קרש או קורה כדי להציל את עצמו וגם רבינו חיים בן עטר בא לידו איזה קרש מהאוניה, וישב עליו והחזיק את עצמו בה ועבר יום שלם בין הגלים, עד הגיעו עם הקרש לחוף לפני הר גבוה ומשם יצא ליבשה בבגדים קרוניים ורטובים רעב וצמא. והחל לאכול עשבים וכל הלילה סבל מהקור והיה בוכה ומתפלל בעוד כוחו בו. באשמורת הבוקר ראה מרחוק צריף ועשן מיתמר ממנו, ושחמ מאוד. חשב בליבו, בטח יש שם ישוב וכשהגיע לצריף מצא הדלתות סגורות וחלון אחד אשר הזכוכית בו היתה שבורה, דרכה נכנס לבית. למול עיניו ראה מיטות מסודרות ובאחד החדרים מצא שולחן גדול ערוך בכל טוב מפירות ומגדנות, מיד ישב והתחיל לאכול פירות ולשתות כדי לשבור את רעבונו שזה כמה ימים לא אכל ולא שתה, והודה לה' יתברך. לאחר מכן נכנס לחדר המיטות ונפל על המיטה ונרדם שינה עמוקה מאוד. בנתיים באו השודדים, שזה היה ביתם, ותכף הבחינו שהשולחן חסר לחם ופירות, והחלו לחפש את האיש שנכנס אליהם, ומצאו אותו ישן. אמרו נשב קודם לאכול ולשתות ואחרי כן נהרוג אותו. בנתיים הקיץ ומשנתו וראה עצמו בין אלו השודדים. רעד עבר בעצמותיו עד אשר הביאו אותו במשפט אצל ראש השודדים. ראש השודדים שאל אותו "מי אתה?", השיב לו רבינו: יהודי אנכי, וסיפר להם שנשברה האוניה בלב הים וניצל בקושי ובא להנה לאחור שלא אכל ולא שתה כמה ימים, ואכל לא יותר מכיכר אחד. אמרו לו: אין אתה יודע שכל כיכר לחם כאן שווה מאה אנשים ולכן נתחייבת

מיתה, וראש השודדים אמר כי הוא בעצמו רוצה להוציא אותו להורג. קם ראש השודדים והוריד את רבינו חיים בן עטר לבקעת ההריגה ושם אמר לו ראש השודדים: רבי חיים, האם אתה מכיר אותי?, והרב אמר לו: "לא". אמר לו "אני פלוני תלמידך". אמר לו רבינו, "אין הגעת למדרגה שפלה זו לשדוד ולרצוח?" – והשיב ראש השודדים "לא הצלחתי במלאכתי ויום אחד כעסתי מאוד וקמתי והרגתי את הורי ועוד כמה יהודים רצחתי. תגיד לי את האמת האם יש בעדי תיקון או לו?". אמר לו רבי חיים: יש תיקון, אבל קשה מאוד, אם תוכל לעמוד בו אני אחראי עליך בעולם האמת. וזהו התיקון: עליך לקחת כלי חרס ולחפש אחר נחש שהולידה, תיקח אחד מהנחשים הקטנים ותכניס אותו לתוך כי החרס, ותסגור היטב ותתלה אותו על צוארך שבע שנים ורצופות, ותרושם באיזה יום הכנסת אותו בפנים, ותאכיל ותשקה אותו משך שבע שנים, ואז תצא יחד עם זה לשדה בתום שבע השנים במקום שאין אדם עובר, תעמוד ותתווה בדמעות שליש על כל עוונותיך, ואז תפתח את הכלי חרס ותצעק "שמע ישראל", ואז תדע שיצא הנחש בכסע גדול ויהרוג אותך במיתה משונה, אם תקבל באהבה את המיתה, תהיה המיתה הזו כפרתך. כששמע ראש השודדים את זה נשק לו לרבי חיים ואמר "מוכן אני לקבל באהבה, ועתה מן השמים ציערו אותך את כל הצער הזה למען אשר תיתן תיקון לנפשי לכן מחובתי לפצות את כבודו בעבור זה. קודם כל יהיה נפשו לשלום, וגם תמורת הצער הרי מחובתי לשלם כל נזקי הגוף שנגרם לך בנסיעה זו. וזה אני מקווה לעשות בקרב הימים". נשק את ידיו של הרב ולוהו עד אם הדרך הקרוב לעירו ונפטר ממנו לשלום. כעבור כמה חודשים והנה בלילה אחד בא אותו האיש אל רבינו חיים בן עטר וגילה עצמו והביא עימו צרור כסף ואמר, כסף זה נקי מירושת חפצי אביו ואימו והוא אינו חפץ ליהנות מזה למען לא ישאלו אותו "הרצחת וגם ירשת?". לכן הוא מקדיש את כל הכסף בידו של רבינו חיים בן עטר לשיבתו והוא יעשה למען תיקון נפשו וכפרת עוונותיו. לאחר מכן הלך ועשה את התיקון אשר ציווה עליו הרב, כעבור שבע שנים והנה בא אליו איש אחד מעוטר זקן ופיאות וטלית ותפילין תחת זרועו נכנס לבית הכנסת של רבינו חיים בן עטר וישב לידו והיה מתווה ובוכה על חטאיו ופשעיו וביום מלאת שבע השנים עשה כאשר היה מצווה, פתח את אותו כלי חרס ויצא הנחש אשר גידל, חנק אותו בגרונו והפיל אותו חלל במיתה אכזרית ומשונה. אז קרא עליו רבי חיים ואמר "במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד" ואז אמר עליו קדיש ועשה את כל התיקונים הדרושים לנפטר תוך שנתו. צדקתו תעמוד לנו לעד אמן.

מסירות נפש פאר כלל ישראל

אין קורצן פון פריער: ר' יוסלמאן לאזט זיך ארויס צו א מסוכנדיגע מיסיע... דער צוזאג פון די אויפשטענדלער... ר' יוסלמאן האט זיך געטראפן קעגן דעם ריז... ער האט איהם געוואלט הרגענען... ער האט מצליח געווען צו באהערשן דעם ריז אז ער רעדט בשם גאנץ כלל ישראל... די מיה האט זיך געליינט...

א פרישע צרה

אין לעצטן קאפיטל איז דערציילט געווארן וועגן גרויזאמע גרוילטהאטן וואס זיינען בעגאנגען די אויפשטענדליכע פויערן, אבער די נקמה פון די אדעל-לייט איז געווען זיבן פאכיג גרויזאמער און גרוילהאפטער. די גלחים און די פריצים האבן זיך ווי פארמאסקן צווישן זיך ווער וועט וועמען אריבערשטייגן אין מארד טהאטן, אין רויב און בלוט-פארגיסונג. אפהאקן קעפ, היינגען און פארברענען – דאס זיינען געווען פון די לייכטע טויטן. זיי האבן ערפונדן אזעלכע גרויזאמע שטראפן וואס קענען ערוועקן גרויל-געפיל אפילו אין שטיינערנע הערצער; אזעלכע הויף געשעצטע פערזאנען, ווי דער פירשט דער בישאף קונראד פון ווירצבורג, דער קלויסטער-הויפט פון פולדא, און דער אלטער פירשט פון העבערערג, האבן געהאנדלט ווי עכטע הויפט-העקער. אין די טאג שטונדן האבן זיי גערויבט פון דער בעפעלקערונג און האבן אוועקגענומען אלעס וואס האט זיך געלאזט, גאלד, זילבער-געשיר, וויין, פרוכט און גערעטעניש – און אין אוונט צייט האבן זיי אויסגעפירט די שרעקליכסטע טויט שטראפן, וועלכע האבן זיך מערסטנס אויסגעלאזן אין אויסגעלאסענע לוסט-מאלצייטן. די דאזיגע הערן זיינען אליין בייגעווען ביים אויספירן פון צוויי הונדערט ניין און זעכציג גרויזאמע פאלן. דער ריטער פרידריך פון פערסטער, דער ראטגעבער פון קייסער און דער רעגירונג-מיטגליד אין האנוי, האט מארשירט איבערן לאנד עלזאס און האט דארט געמאכט א בלוט באד, טויטנדיג יעדערן וואס איז פארדעכטיגט געווען, מיט א גרונד און אן א גרונד, אין מיטהילף צו די פויערן. גערהארד זיקסינגער, א לעצט-געבליבענער פון א געעקומענע אדעל-פאמיליע, איז באשולדיגט געווארן אין מיטהילף צו די פויערן. דער ריטער פערסטער האט באפוילן איהם צו פארנעמען. עס האבן נישט געהאלפן אלע זיינע טענות און איבערצייגונגען אז ער האט נישט אויף זיך קיין שולד, און אז אלס צוואנג איז ער מיטגעגאנגען מיט די פויערן, דען זיי האבן איהם געדראט צו טויטן. דער ריטער האט איהם פארענדיגט אויפצוהיינגען אויף א בוים אויף די זייט פון וועג. פארענדיגט קומט איה

לע"י האר"ח מרת יוכבד יטל ע"ה בהרה"ח ר' יוסף יהודה הלוי זצ"ל האה"ח מרת אלסתר ע"ה בהרה"ח ר' יצחק זצ"ל בהגה"צ רבי אשר ישעיהו זצ"ל הרה"ח ר' יהודה אריה זצ"ל בהרה"ח ר' חיים יוסף הלוי זצ"ל לע"י האה"ח מרת רייזל אסתר ע"ה בהרה"ח ר' יודא זצ"ל בהרה"ח ר' ישעיהו זצ"ל